

En God glimlachte en

Toen de oude Arie Opstal het tijdelijke met het eeuwige verwisselde — zoals zijn oudste zoon Henk Opstal dat placht te noemen — liet hij heel veel lege functies na. Hij was lid van de gemeenteraad geweest, wethouder, later lid van Gedeputeerde Staten, hij zat in verschillende commissies en ook in het schoolbestuur van Langdonk. Hij was lid van de kerkeraad en tevens commissaris van de boerenleenbank ter plaatse. Kortom, er moesten wel tien anderen benoemd worden, om die ene plaats van ouwe Arie in te nemen.

Maar geld had hij niet nagelaten. Nu ja, een spaarbankboekje en wat kostbaarheden die destijds zijn vrouw zaliger had gedragen, en verder een gouden zakhorloge en om niet te vergeten een aandeel in de boerenleenbank. Maar daarmee hield ook de hele rijkdom van ouwe Arie op. Wie nu dacht dat de drie zoons vlot met de boedelscheiding zouden klaarkomen, vergiste zich deerlijk. De strijd erom liep zo hoog op, dat er niet alleen een notaris aan te pas moest komen, maar ook nog drie advocaten en een deurwaarder om beslag op de erfenis te leggen. In het dorp zei de „goegemeente” die eens per week in de scheersalon van Derksen op de praatstoel kwam zitten, dat het „op het mes aan” ging met die drie. En waarom eigenlijk?

Om dat mors-doje aandeel in de boerenleenbank. Verzilveren en de opbrengst delen? Niets ervan, ieder van de drie wilde dat aandeel in zijn bezit hebben en afstand doen van de rest. En niemand van de drie ging opzij voor de anderen.

Het slot van de zaak was, dat na een jaar of drie familieherrie, de jongste zoon, Piet, met het aandeel ging strijken. Piet had, volgens de spraak van de andere broers, connecties gehad bij rechterlijke macht. Nu was die hele connectie bij de rechterlijke macht niet meer, dan dat zijn jongste dochter als jongste bediende ergens op het bureau van een kinderrechtter werkzaam was.

Het gevolg was evenwel, dat de hele familie Opstal in stukken uit elkaar was gevallen en men onderling geen relaties met elkander meer onderhield. Piet, de jongste zoon, was op het dorp blijven wonen en in de plaats van zijn vader, ouderling geworden. Jan, de oudste, trok naar de stad en wist zich daar een beste positie te veroveren bij een grote bank en tevens werd hij diaken. De middelste zoon, Arie, trok naar Zuid-Afrika. En men hoorde nooit meer iets van hem.

Zo gingen er jaren voorbij. Langdonk werd opgenomen in de industrialisatie en groeide uit tot een stadje van belang en kreeg een heel andere mentaliteit en cachet. Piet Opstal ging met zijn tijd in ieder opzicht mee en stond vooral op kerkelijk gebied zijn mannetje. Hij zette zijn schouders onder kerk- en schoolbouw, hij reorganiseerde heel de kerkelijke administratie en het sociale werk.

Kortom, hij was een man van gewicht en volgens velen, een waardig zoon van zijn vader.

Jan, de oudste deed even spectaculair werk in de grote stad, alleen viel het daar niet zo op, omdat men in een grote stad nu eenmaal in de massa teloor gaat...

En ieder van de twee, Piet zowel als Jan, vonden dat de kerk en vooral God echt tevreden konden zijn over hun activiteit en wandel.

Zo verliepen dus jaren, werden zij ouder en kregen ze al heel wat grijze haren, en gingen al aardig naar de tijd toe, dat het pensioen in zicht komt.

Toen kwam er een kerstdag.

Een heel bijzondere.

Jan Opstal kreeg een groot verlangen weer „zijn” oude dorp te zien. Weer te kunnen kerken in het gebouw waar zijn vader zondag aan zondag dominee „op stoel” bracht. Dit verlangen werd zo groot in hem en tevens zo krachtig, dat hij vergat, dat zijn broer er nog woonde. Trouwens hij wist niet eens meer met zekerheid te zeggen of die broer nog wel in Langdonk woonde.

„Wij gaan er heen, vrouw”, zei hij tegen zijn Annie, die Langdonk helemaal niet kende omdat zij uit de stad kwam, „wij gaan er heen. Wij gaan logeren in de „Bonte Koe”. Ik heb gelezen, dat het hotel een nieuwe eigenaar heeft gekregen en dat vind ik wel leuk. Dan valt men niet zo op.”

Annie vond het al lang goed. Niet koken op kerstdag, lekker je laten bedienen en zonder afwas zo maar de straat te kunnen opstappen, heerlijk gewoonweg! In de stad had je eigenlijk ook niet veel. De kinderen — zij had een jongen en een meisje — gingen in de kerstvakantie toch ieder jaar naar haar getrouwde broer die in Brussel woonde, dus niemand zou haar drie dagen missen.

De wagen kreeg een extra afwasbeurt, werd in de was gezet, en met haar nieuwe tailleur en wintermantel aan reed zij, naast haar man gezeten, op Langdonk aan. Heerlijk onder de sneeuw lag het hele landschap, uitzonderlijk mooi zag alles er uit, zo in polder- en bosland. In geen jaren had men zo’n heerlijke witte kerst beleefd! Net een prentje, vond Annie het. Zij kreeg er niet genoeg van en wilde wel overal even stilstaan om haar ogen te doen genieten van Gods heerlijke schepping.

In Langdonk namen zij hun intrek in de „Bonte Koe”.

„Waar woont je broer nu?” vroeg Annie.

„Weet ik niet!” mopperde Jan een beetje, „laten wij daar nu over zwijgen, wij gaan er in ieder geval niet heen. Dat is nu al jaren zo, en laten wij het maar daarbij laten.”

Het werd een gezellige avond daar in de „Bonte Koe”, omdat zij niet herkend werden en vanachter het hotelraam zelf wel verschillende dorpsgenoten herkenden. Over ieder van hen wist Jan wel een oud verhaaltje op te dissen.

W. LAATSMAN

zag dat het goed was...

„Dat is Staal, de smid; liet zijn vrouw in de steek en hertrouwde met een nicht van haar. En die oude dame is de vrouw van de notaris... en kijk eens... leeft die ook nog! Dat is notabene mijn gewezen schooljuffrouw... ja... hoe heet zij ook alweer... o maar kijk daar eens, daar heb je meneer Boven, die heeft tien jaar geprocedeerd om een stukje land niet groter dan een voorkamer...” Zo verliep de avond. De Heilige Avond.

De kerstdag daagde over Langdonk, in licht en wit als het ware uit de donkere nacht gestapt. Je kon niet begrijpen, dat uit een zó donkere nacht zóveel licht tevoorschijn kon komen, zo zuiver wit en rein... smetteloos uitgestrekt boven daken en de trans en toren van de kerk. Klokken beierden en over de witte straten schoven de mensen op de kerken aan. De ouderen nog in stemmig zwart, de jongeren in bonte kleuren, die scherp afstaken tegen de witte sneeuw. Jan stak zijn arm door die van zijn vrouw en zo liepen zij op de kerk aan. Of het nu door de gleufhoed kwam die hij nogal diep over zijn voorhoofd had getrokken, omdat hij last had van het scherpe licht wist hij niet, maar in ieder geval niemand scheen erg in hem te hebben. „Twintig jaar is een lange tijd...” fluisterde hij zijn vrouw in het oor, „laat eens zien, geen twintig maar vier en twintig jaar al. Maar de kerk is helemaal niet veranderd, tenminste van buiten gezien. Het zal me benieuwen hoe zij er van binnen uitziet.”

Zij stonden achter in de kerk en keken rond. Goed bezet, dacht Annie... en dat interieur valt me echt mee, voor een ouwe dorpskerk. Jan zocht met de ogen naar een plekje, maar hij zag nergens een plaatsje dat nog vrij was.

„Komt u maar mee”, fluisterde de koster hem in het oor, „ik vind nog wel iets voor u... hier, schuift u deze bank maar in. Ja, daar in het midden, die plaatsen blijven vandaag vrij, want de familie is op reis, dat weet ik.” Jan knikte en liet Annie voor gaan, zij schoven langs vrouwen en manvolk heen, namen plaats. Jan bad, met de hoed voor zijn gelaat, zoals hij dat vroeger zijn vader had zien doen. In de stad deed je dat niet meer... maar hier... Hij sloeg de panden van zijn overjas over zijn knieën en maakte het zich makkelijk. Veel tijd om rond te kijken had hij niet, want dominee beklom reeds de korte trap van de kansel. De dienst begon. Net als vroeger, dacht Jan, geen liturgie... meteen maar beginnen. En dominee had een goede stem, vond hij. Dat beloofde wel wat. En geen jonge man, maar iemand op leeftijd, met preekervaring, neen maar, Jan had het echt naar zijn zin in die ouwe kerk van zijn vader.

Hij luisterde. Wat zei dominee daar...

Jan legde zijn hand aan zijn oor, boog zijn lichaam voorover en luisterde. „Kerstnacht was voor God verre van prettig, als wij dat zo eens mogen uit-

drukken, het was de nacht dat Hij eigenlijk zijn Zoon verloor, doordat Hij hem in handen van de mensen gaf... dat er in de hemel een grote leegte kwam, omdat de Liefde was neergedaald onder de haat en strijd der wereld, en God wist wat er komen zou... En toch liet God de engelen zingen: „Ere zij God, vrede op aarde in mensen een welbehagen...” Dat waren de mensen die zijn Zoon zouden verwerpen, bespuwen, slaan, bespotten en kruisigen. Als wij daar aan denken, dan zien wij de kerstnacht niet als een heerlijk kindernachtje, het Kind liggend in de kribbe met de schaapjes er omheen. Dan is de knusheid er van vervlogen en zien wij God staan, rechtop voor ons staan, met de vraag: „Wat hebben jullie gedaan met de eer van God, met de vrede op aarde en met het welbehagen in mensen...? Wat heb je gedaan met het evangelie van Jezus Christus, Mijn Zoon?”

Ja, gemeente, wat hebben jullie gedaan met de boodschap van Kerstmis? God de eer gegeven? Of de wereld? Vrede gemaakt of... voortgegaan met ruzie en strijd? Welbehagen gehad in je naaste of... hem maar verder in de zonde getrapt? Kerstmis is een feest, natuurlijk is het een feest, maar het is ook een dag van bezinning. Een dag dat je de balans moet opmaken. En als je balans sluit met een groot tekort, dan is Jezus Christus daar, om er een saldo van Zijn genade onder te schrijven...” Jan schoof wat heen en weer in zijn bank. Hij keek eens rond, keek zijn naaste buur links eens aan,

GEDENKT DER GEVANGENEN

Reeds vele jaren verzendt de Commissie tot verspreiding van Chr. Lectuur onder gevangenen o.a. de kalender „De Olijftak” en het tijdschrift „De Vriend des huizes” naar gevangenen.

Wilt ook **gij** ons helpen bij dit werk? Bereidheid tot dienen leidt tot blijde verwondering. Want op die weg mogen wij Hem ontmoeten, Wiens leven **dienen** was.

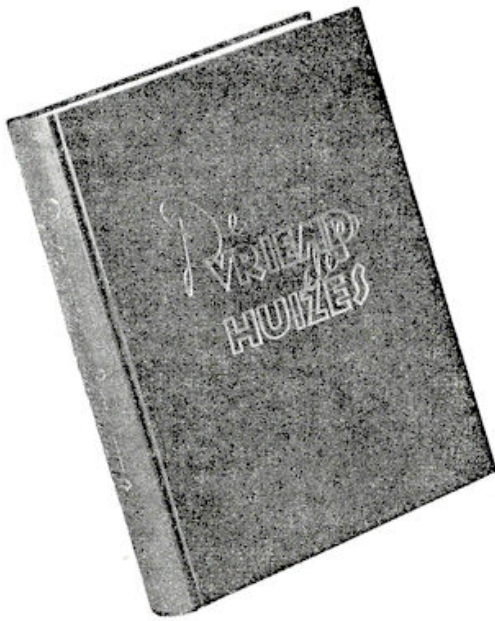
De Commissie voornoemd:

Prof. Dr. M. J. A. DE VRIJER,
Heemstede
Ds. G. GERBRANDY, gev.pred.,
Utrecht
Mevr. J. WINCKEL-VAN HEEST,
penningmeesteresse

Postrekening 91 32 81 t.n.v. boven-
genoemde commissie, p/a Herv. Pas-
torie, Vorchten (Gld), post Heerde.

N.B. Verzoeken bij uw gave de naam
van dit blad te vermelden.

Stempelband 1961

**LAAT VAN UW „VRIEND“
EEN GEBONDEN BOEK MAKEN**

Ook nu weer zullen in onze binderij banden voor de jaargang 1961 worden gemaakt.

Uitgevoerd in rood linnen met gouden titel zijn deze banden een sieraad in uw boekenkast.

Reeds nu kunt U bestellen.

De bestellingen worden direct na het gereedkomen der banden uitgevoerd. De prijs is **f 1,50** plus **30 ct.** voor portokosten.

Wanneer U uw jaargang in onze boekbinderij wilt laten inbinden, betaalt U hiervoor **f 2,—** extra. U kunt dan volstaan met ons alle nummers van 1961 toe te zenden.

**NEERBOSCH' BOEKHANDEL
EN UITGEVERIJ TE NEERBOSCH
Tel. 08800 - 22110 — Giro 908709**

dat was een hem totaal onbekende jongeman. Toen keek hij eens naar de man, die naast zijn vrouw zat, rechts dus van haar en hij voelde het bloed terugkeren naar zijn hart.

Van louter schrik luisterde hij weer naar dominee: „De kerk hier zit vol met zogenaamd vrome mensen, want als je op de dag van vandaag naar de kerk gaat, dan ben je wel erg vroom in de ogen van de wereld. Dan behoor je tot, wat de wereld noemt „de fijnen“. Maar hoeveel van u zijn deze dag ingegaan met balans opmaken? Ja, ook van hun kerkshoud en vroomheid, hoeveel? Zit u hier met de negatieve balans van uw leven, in volle bereidheid om ermee naar het Kindeke van Bethlehem te gaan en die balans neer te leggen aan Zijn kribbe? Want reeds in de kribbe van Bethlehem is Hij bereid het nadelig saldo van u over te nemen... Je moet wat meebrengen als je bij Hem komt, vandaag. Geen goud, geen mirre en geen wierook, maar de balans van je misschien heel vroom, maar toch schuldig leven... En dan pas, zal het koor der engelen gaan zingen voor u...”

Jan Opstal kreeg het echt te kwaad met zichzelf. Hij was blij, toen het kinderkoor het „Heilige Nacht“ begon te zingen... toen dominee dankte... De zegen gaf.

Na het „amen“ drukte hij even zijn vrouw wat achteruit, schoof haar voorbij en zei:

„Piet... ja, ik ben het Jan... dat was geen toeval, dat ik hier naast je terecht kwam. Ja, dit is mijn vrouw, Annie... willen we samen oplopen.”

„Jan... jij hier... hoe bestaat het. Had je het ook zo warm onder die preek?”

„En of...”

Zij liepen zwijgend naast elkander het pad af, op de kerkdeur aan. Kerkgangers herkenden hen en liepen op hen toe en gaven hen een hand. In tien minuten had Jan meer uitnodigingen om koffie te komen drinken, of eens te komen aanlopen, dan hij in twee dagen had kunnen volbrengen.

Eindelijk stonden de twee broers alleen op het kerkplein, met Annie tegenover hen.

„Als je eens met me meegang naar huis”, zei Piet, „het is al zo lang geleden dat wij elkander spraken. En je vrouw kan kennismaken met de mijne.”

„Graag Piet, wij gaan mee...”

Zij liepen gedrieën de dorpsstraat af en sloegen bij het kerkhof linksaf op Jan zijn huis aan.

„Hier ligt vader. Ja, hier vlak bij de weg, kijk maar”, zei Jan. „Wij moeten er vanmiddag maar eens samen heengaan, wat jij?”

En op deze kerstdag maakten Jan en Piet samen de balans op, ook van hun vroomheid... En er was een heel groot deficit. En daarom gingen zij samen op de avond van de kerstdag weer naar de kerk, om het daar neer te leggen aan de voet van het Kindeke van Bethlehem, en Hij nam het aan als goud en mirre en wierook...

En toen het kinderkoor van Langdonk het „Ere zij God in de hoogste hemelen” zong en het „Vrede op aarde, in mensen een welbehagen”, stonden er twee gebogen gestalten in de bank met de handen gevouwen over de Bijbel heen.

En het lied spoelde over hun harten als een reinigende stroom van liefde en grote beloften Gods. En God glimlachte en zag dat het goed was...